

Revitalizace potoka Rokytka

FAUNA A FLÓRA ROKYTKY

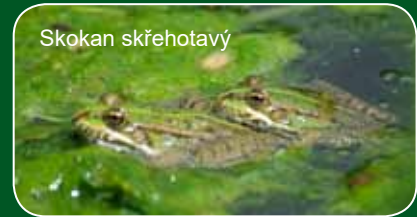
Z revitalizovaných ploch je asi nejcennější území suchého poldru Čihadla. Plocha retenční nádrže je v současnosti z větší části porostlá lučními společenstvy ovsíkových luk, zčásti také společenstvy rákosin, bylinných porostů podél vodotečí a vysokostébelných ostřic. Ze vzácnějších bylin je zde možné pozorovat blatouch bahenní, kosatec žlutý a žluťuchu lesklou.

Tůně jsou osídleny třemi druhy obojživelníků – skokanem štíhlým, skřehotavým a ropuchou obecnou. V roce 2010 zde bylo zjištěno 12 druhů váček a v tůních a potocích 12 druhů vodních měkkýšů. Všechny druhy jsou běžné a široce rozšířené, a to i na území Prahy.

Spolu s aktuálními průzkumy se podařilo nashromáždit informace o celkem 294 druzích motýlů. Osm druhů je úzce vázáno na typické biotopy lokality.

Tůně jsou zarostlé bohatou vodní vegetací. Vyskytují se zde například lekníny, stulíky, voďanka žabí, plavín štítnatý a řezan pilolistý. Na lokalitě pod Smetankou se po revitalizaci a prosvětlení koryta potoka objevilo několik trsů lakušníku.

Nejběžnějším druhem ryby je v Rokytce hrouzek obecný a jelec tloušť.

Skokan skřehotavý

Plavín štítnatý

Voďanka žabí

Řezan pilolistý

REVITALIZACE KORYTA POD SMETANKOU 2013

I pod vrchem Smetanka dostala Rokytka výrazných proměn. Historicky zde bylo meandrující koryto, a dokonce i mlýnský náhon. V 19. století zde byla Rokytka napřímena a okolí zavezeno. Břehy pak zarostly neprostupným porostem trnovníku akátu.

Revitalizace v této části Rokytky spočívala v odtěžení skládek, rozšíření a rozčlenění koryta a vytvoření ekologické bermy. V korytě byly vytvořeny dva malé ostrůvky a jedna stěna pro ledňáčky, kteří se v této lokalitě často vyskytovali, ale neměli zde vhodné podmínky k hnízdění. Do koryta potoka bylo vloženo a stabilizováno několik kmenů z okolních pokácených stromů, které budou ve vodě sloužit jako mrtvé dřevo, které je velmi důležitou součástí vodních ekosystémů. Díky prosvětlení se v potoce začala rozvíjet i vodní vegetace, jako například lakušníky.

Součástí revitalizace byla i úprava soutoku Rokytky s Malou Rokytkou, kde bylo odtěženo až 2 m skládek a vznikl zde příjemný přístup k vodě.

Díky revitalizačním opatřením se Rokytka v této části stala znovu součástí městské rekreační zeleně. Na mnoha místech se dá velmi pohodlně sestoupit až přímo k vodní hladině. Jeden z ostrůvků hned obsadily děti jako piráti z Hrdlořez.

Před revitalizací

Revitalizace spočívala v zasypání starých opevněných a kapacitních koryt a vyhloubení nových, přírodě blízkých, mělkých, meandrujících koryt. V místech, kde se nová koryta křížila s koryty původními, byly vybudovány malé tůně. Břehy tůní byly upraveny jak pozvolně, tak i strmě s ohledem na možnosti rozvoje fauny a flóry. Další tůně vznikly z části původního koryta Rokytky v místech, kde v korytě rostly vzrostlé stromy.

V rámci revitalizace byly vybudovány i nové mostky přes potoky a informační tabule s tematikou revitalizací a ochrany přírody.

Nová koryta potoků byla osázena cca 200 mladými stromky, zejména olšemi, jasany, javory a duby. Svě místo zde našly i keřové skupiny složené pouze z druhů našich domácích dřevin, jako jsou trnky, kaliny, brsleny a vrby. Tůně a některé části koryt byly navíc osázeny mokřadní vegetací, jako jsou kosatce, kypraj a různé druhy trav.

V rámci vyhodnocení posledních povodňových situací a požadavku na zvětšení retencí v území se v roce 2015 zrušilo kynologické cvičiště situované v blízkosti hráze a navážka, na které se cvičiště nacházelo, byla odstraněna.

REVITALIZACE SUCHÉHO POLDRU ČIHADLA 2008

Revitalizace koryt potoků v prostorách suchého poldru Čihadla je největší a nejrozsáhlejší přírodě blízká revitalizace vodních toků v Praze a okolí.

Suchý poldr Čihadla byl postaven v 80. letech 20. století a slouží k zachycování přivalových srážek z povodí Rokytky. Suchý poldr se nachází v místech, kde ještě v 18. století stával velký rybník, který byl ale časem vypuštěn a změněn v pole. V rámci výstavby suchého poldru bylo koryto Hostavického potoka, Svěpravického potoka a Rokytky od soutoku s Hostavickým potokem napříměno a opevněno betonovými tvárnicemi.

Vzhledem k tomu, že celé území je určeno k rozlivu vody, jsou napřímená a opevněná koryta zcela neopodstatněná a došlo jen ke znehodnocení této přírodní lokality, která je navíc součástí přírodního parku Klánovice-Čihadla.

Svépravický potok

Nové tůně

ROKYTKA

Délka toku: 37,5 km

Plocha povodí: 134,85 km²

Přítoky: Říčanský, Křenický, Běchovický, Svěpravický, Hostavický, Vackovský, Prosecký potok, Chvalka a Malá Rokytky

Správce toku: hlavní město Praha

Investor: hlavní město Praha zastoupené odborem ochrany prostředí Magistrátu hl. m. Prahy

Rokytky je vodní tok v povodí dolní Vltavy. Slovo „rokyta“, které dalo jejímu jménu základ, je staroslovanské pojmenování vrby, kterými je říčka lemována dodnes.

Celková délka potoka je 37,5 km. Pramení jihovýchodně od Říčan v prostoru Říčanského lesa mezi obcemi Tehov a Tehovec v nadmořské výšce 453 m. Prameny Rokytky jsou dva a po několika stech metrech se stékají a stávají se počátkem nejdelšího pražského potoka, který má na území Prahy délku 31,5 km.

Rokytky protéká řadou rybníků a chráněných území. Potok a jeho okolí prošlo v minulosti značnými

změnami. V historii vinařská oblast Libně a Vysočan, kam se ještě na začátku 19. století jezdilo za přírodou a na venkov za rekreací, prošla během 19. a 20. století rozsáhlou proměnou. Rozvoj průmyslu v těchto čtvrtích byl značný, vznikaly zde továrny na cement, lih atd.

Vodní síla Rokytky byla také využívána k pohonu mlýnů, které byly v její blízkosti postaveny. Na začátku 20. století došlo k nejvýznamnější regulaci Rokytky, kdy během let 1905–1910 došlo k napřímení, prohloubení a opevnění jejího koryta od Libně po Hloubětín. Další regulací utrpělo koryto na mnoha místech svého toku v 70. letech minulého století.

CHARAKTERISTIKA STAVU KORYTA NA ÚZEMÍ PRAHY

Přírodní: 6,64 km

Přírodě blízké: 6,51 km

Technicky upravené: 5,53 km

Zaklenuté: 0,83 km

Vodní plochy: 3,09 km

Revitalizované: 1,83 km

REVITALIZACE NAD HOŘEJŠÍM RYBNÍKEM 2014

Koryto Rokytky nad Hořejším rybníkem bylo napřímeno začátkem 20. století a břehy byly osázeny alejí ořešáků a hrušní. Díky dlouholeté zanedbané údržbě však zarostly náletovou vegetací. Samotné koryto Rokytky tak bylo degradováno na jakýsi kanál sloužící k rychlému odvedení vody. Dno postrádalo členitost, levý břeh byl nepřístupný a zcela zdevastovaný početnou kolonií nutrií.

V rámci revitalizace bylo celé koryto Rokytky nad Hořejším rybníkem přeloženo do louky na levém břehu. Cílem bylo vytvořit přírodě blízké, klikatící se a mělké koryto, takové, jak asi vypadalo před regulací. Aby byla zachována kapacita průtočného profilu, byla nejprve uprostřed louky vytvořena cca 20 m široká sníženina (berma), do které bylo nové koryto vymodelováno. V obloucích vzniklo několik malých vodních ploch a našlo se zde i místo pro vybudování kolmé stěny pro ledňáčky. Při výstavbě bermy bylo zjištěno, že celá louka byla v minulosti zavezena až 1,5 m vysokými navážkami. Zřejmě zde bylo uloženo i bahno z Hořejšího rybníka.

Původní koryto Rokytky bylo zasypano. Pro zvýšení ochrany okolních nemovitostí byla louka v blízkosti zástavby navýšena o cca 0,7 m. Součástí akce byla i výstavba mlatové cyklostezky. Celkově zde došlo k atraktivnější lokalitě a propojení vodního prostředí s okolní krajinou.

Před revitalizací

REVITALIZACE POD HOŘEJŠÍM RYBNÍKEM 2013

Rokytky dostala velkých změn i pod Hořejším rybníkem. Původně zde byla široká niva a v prostoru mezi současnou Rokytkou a náhonem na Kejrův mlýn měla Rokytky několik koryt. V korytě Rokytky bylo dokonce přírodní koupaliště. Postupně bylo toto území zaváženo a v současné době se zde nachází 2–3 m navážek. V rámci výstavby Průmyslové ulice bylo koryto Rokytky v délce cca 300 m přeloženo, napřímeno a opevněno do tvaru betonového lichoběžníku.

V horní části úpravy, kde koryto nebylo opevněno a břehy byly značně podemlety, byla provedena stabilizace břehů pomocí velkých balvanů. V dolní části bylo dosluhující betonové opevnění vybouráno a nahrazeno těžkou balvanitou rovnáninou, tzv. alpskou úpravou. V rámci možností zde bylo provedeno rozčlenění koryta kamennými výhony. Dno bylo ponecháno přírodní, s mozaikovitě usazenými kameny a kamennými prahy. Bylo tak vybudováno přírodě blízké a zároveň stabilní koryto potoka, které poskytuje životní prostor vodním rostlinám a živočichům. Pro atraktivnější Rokytky zde byly vybudovány pozvolné sestupy k vodě i malé posezení.

ÚPRAVA PODĚL HOŘEJŠÍHO RYBNÍKA 2012

Rokytky v okolí Hořejšího rybníka prošla v posledním století mnoha zásadními změnami. Původně protékala přímo skrze Hořejší rybník. V roce 1961 v rámci rekonstrukce rybníka a výstavby přírodního koupaliště byla vybudována dělicí hráz a rybník byl přestavěn na boční. Pro napouštění rybníka byl na nátok vybudován stupeň a koryto bylo vydlážděno. Níže po toku byl pak postaven pokusný hydrostatický jez, zvaný Jermářův.

V rámci revitalizace tohoto úseku Rokytky bylo provedeno odstranění zbytků již nefunkčního Jermářova jezu a doprovodných betonových konstrukcí a výškový rozdíl koryta nad a pod jezem byl vyřešen balvanitým skluzem. Balvanitý skluz nahradil i původní stupeň na nátok do rybníka. Oba skluzy jsou migračně prostupné pro běžné druhy ryb vyskytujících se v Rokytkce.

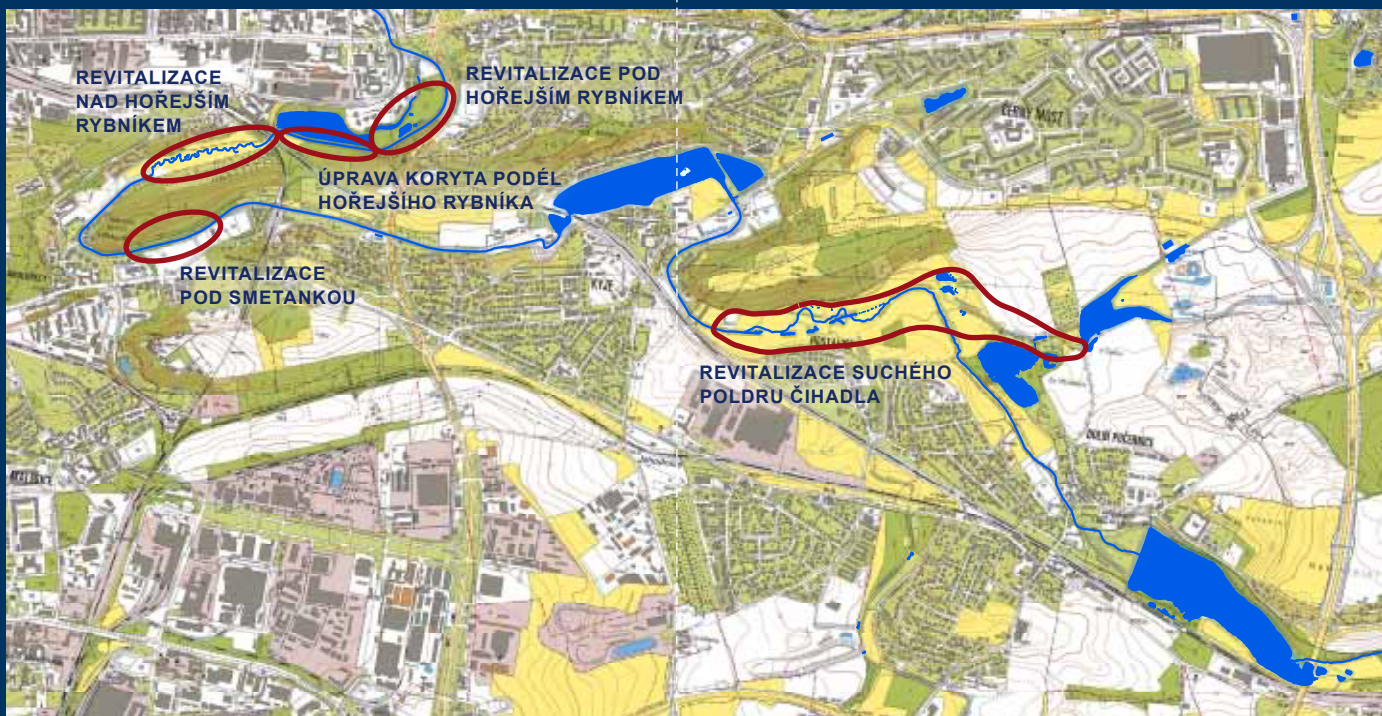

Před revitalizací

V roce 2016 vydal
odbor ochrany prostředí Magistrátu hl. m. Prahy.
Text a fotografie: Jiří Karnecki
Letecké snímky: www.andruvision.cz

www.praha-priroda.cz

Před revitalizací

